КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра новітньої історії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з науково-педагогічної
та навчальної роботи
«30» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КІНЕМАТОГРАФА

для студентів

галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
спеціальність	**032 Історія та археологія**
освітній рівень	**другий (магістерський)**
освітні програми	**Історія України та інші освітні програми**
вид дисципліни	**вибіркова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2021 /2022**
Семестр	**3**
Кількість кредитів ECTS	**3**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**залік**

Викладачі: Пижик Андрій Миколайович, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри новітньої історії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник(и): Пижик Андрій Миколайович, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО
Завідувач кафедри новітньої історії України
_____ (Андрій ПИЖИК)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 11 від «29» серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» 08 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії _____ (Наталія ТЕРЕС)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни – поглибити знання здобувачів освіти з історії становлення та розвитку вітчизняного кінематографа в контексті суспільно-політичних та національно-культурних процесів в Україні впродовж XX – XXI ст., визначити сучасні тенденції розвитку українського кіномистецтва.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати сучасні методи історичного пізнання; історичний та культурологічний термінологічно-понятійний апарат; характер і особливості історичного та культурного розвитку України наприкінці XIX – у першій чверті XXI ст.

2. Вміти самостійно поглиблювати свої знання шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних технічних засобів; науково оцінювати роль суб'єктивних та об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Український кінематограф в своїй історії переживав періоди піднесення і занепаду. На його розвиток впливали суспільно-політичні процеси, які знайшли відображення в творчості українських сценаристів, кінорежисерів та акторів. Український кінематограф чутливо реагував на посилення партійно-державного тиску в роки становлення та зміцнення радянського тоталітаризму. Однак навіть в умовах жорсткого партійного диктату, кіномитцям вдалося створити шедеври, які назавжди увійшли в скарбницю української та світової культури.

Творчі успіхи, міжнародне визнання і мистецькі поразки, тотальний контроль партійно-державних органів і відсутність належної уваги з боку держави в роки незалежності, здобуття творчої свободи і фінансові негаразди все це стало частиною історії українського кінематографа.

4. Завдання (навчальні цілі) - формувати здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації, а також здатність до творчого мислення, яке полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів з історії українського кінематографа; застосовувати набуті знання з історії українського кінематографа у повсякденній діяльності для орієнтації в національно-культурних процесах, оцінки мистецьких явищ і подій; надавати кваліфіковані консультації з питань історії українського кінематографа.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
1.1	Знати наукову періодизацію і характеристики основних етапів розвитку українського кінематографа	*Лекція*	*Підсумкова контрольна робота (теоретичне питання), набрання 60% балів*	*5%*
1.2	Знати основні напрямки державної політики в галузі розвитку кінематографа в конкретні історичні періоди	*Лекція*	*Підсумкова контрольна робота (теоретичне питання), набрання 60% балів*	*5%*
1.3	Знати найважливіші факти та події в історії розвитку українського кінематографа	*Лекція, семінарське заняття*	*Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті; Підсумкова контрольна робота (тест), 60% правильних відповідей*	*10%*

2.1	Вміти виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати фільми, наукові тексти з історії українського кінематографа та узагальнювати цю інформацію	*Семінарське заняття*	*Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті*	*10%*
2.2	Вміти визначати інформаційний потенціал художніх фільмів як історичних джерел	*Самостійна робота*	*Творче завдання (есе), набрання не менше 60% балів*	*20%*
2.3	Вміти досліджувати життя та діяльність митців з урахуванням досягнень сучасної кінобіографістики	*Лекція, семінарське заняття*	*Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті; Підсумкова контрольна робота (тест), 60% правильних відповідей*	*15%*
2.4	Вміти формувати, формулювати та обґрунтовувати власне бачення проблем історичного розвитку українського кінематографа	*Семінарське заняття*	*Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті*	*10%*
2.5	Вміти здійснювати історичний аналіз впливу суспільно-політичних процесів на розвиток кінематографа в Україні	*Семінарське заняття*	*Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті*	*10%*
2.6	Вміти виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації	*Семінарське заняття*	*Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті.*	*10%*
4.1	Висунути і обґрунтувати концепції міжнаціонального та міжкультурного діалогу в Україні	*Семінарське заняття*	*Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті.*	*5%*

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) **Програмні результати навчання**	**1.1**	**1.2**	**1.3**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**2.4**	**2.5**	**2.6**	**4.1**
Дисципліна запропонована у переліку на вільний вибір студентів										

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Робота на семінарських заняттях: : РН1.3, РН2.1, РН 2.3, РН2.4, РН2.5, РН2.6, РН4.1, - 60 балів/36 балів*.

2. Самостійна робота. Творче завдання (есе): РН2.2 — 20 балів/12 балів.

3. Підсумкова контрольна робота: РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН2.3 — 20 балів/12 балів.

* максимальний бал/пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

*- форма оцінювання – **залік**.*

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Обов'язковою умовою для отримання заліку є написання студентом підсумкової контрольної роботи і виконання творчого завдання.

- Студент, який не набрав 60 балів за результатами семестрового оцінювання, не склав залік і йому у відомість проставляється оцінка «не зараховано».

Для складання заліку під час перескладання, яке призначається відповідно до затвердженого деканатом графіку, студент має відпрацювати викладачу ті види поточного оцінювання на яких не набрав мінімальної кількості балів (контрольна робота, пропущені чи з незначною кількістю набраних балів семінарські заняття, есе). У разі якщо студент не отримав залік під час перескладання викладачу, відбувається перескладання комісії. Для перескладання на комісії студенту пропонується перелік запитань та завдань, які мають перевірити всі результати навчання за даною дисципліною.

7.2 Організація оцінювання:

Оцінювання студентів відбувається впродовж семестру.
Загальна сума балів – 100 балів

Семінарські заняття	**Самостійна робота (Індивідуальне творче завдання)**	**Підсумкова контрольна робота**
60 балів (максимум)	20 балів (максимум)	20 балів (максимум)
36 балів (мінімум)	12 балів (мінімум)	12 балів (мінімум)

7.2.1. Робота на семінарських заняттях - до 60% балів.

На семінарських заняттях оцінювання здійснюється **за 12-ти бальною шкалою**, яка в подальшому переводиться в залікові бали. Результати роботи на семінарському занятті оголошуються студентам індивідуально після кожного семінарського заняття за запитом.

Види робіт на семінарському занятті	***Бали за роботу на семінарському занятті***
Участь у дискусії на семінарському занятті	**3 бали**
Доповнення на семінарському занятті	**3 бали**
Узагальнення, підведення підсумку семінарського заняття	**2 бали**
Експрес-контроль на семінарському занятті	**1 бал**
Поточна письмова самостійна робота на занятті	**5 балів**

Таблиця переведення балів за роботу на семінарських заняттях у залікові бали.

Залікові бали	Набрана кількість балів **(5 занять)**	**Залікові бали**	Набрана кількість балів **(5 занять)**
60	60	**47**	47
59	59	**46**	46
58	58	**45**	45
57	57	**44**	44
56	56	**43**	43
54	54	**42**	42
53	53	**41**	41
52	52	**40**	40
51	51	**39**	39

50	50	**38**	38
49	49	**37**	37
48	48	**36**	36
Менше **36** балів набраних за роботу на семінарських заняттях не зараховуються оскільки становлять менше 60% і в залікові бали не переводиться			

7.2.2. Самостійна робота

Індивідуальне творче завдання. Підготовка есе за результатами перегляду фільму - до 20% балів.

Вимоги до есе:

- обсяг не більше 4 сторінок;
- самостійність у викладі матеріалу;
- визначений термін виконання – до 30 листопада;
- здавати у роздрукованому вигляді з підписом і в електронному на адресу pyzhyk@knu.ua

Структура есе	Бали (максимум)
Назва фільму	**1 бал**
Кінофабрика/Кіностудія	
Рік створення чи виходу на екрани	**1 бал**
Режисер фільму	**1 бал**
Автор сценарію	**1 бал**
Актори, які знімалися у фільмі	**1 бал**
Мета фільму	**2 бал**
Завдання, які фільм мав виконувати	**2 бали**
Сюжет фільму	**1 бал**
За допомого яких засобів досягається мета та завдання фільму	**3 бали**
Найяскравіший епізод чи епізоди із фільму	**1 бал**
Джерелом для вивчення яких історичних процесів, фактів, явищ може виступати фільм	**4 бали**
Чи відображено національні мотиви, риси у фільмі? У чому проявляються	**2 бали**

7.2.3. Підсумкова контрольна робота - до 20% балів.

Предметом підсумкової контрольної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і наскрізних питань з кількох тем, які дозволяють з'ясувати знання наукової періодизації, основних напрямків державної політики в галузі розвитку кінематографа в конкретні історичні періоди, найважливіших фактів та подій в історії розвитку українського кінематографа, вміння характеризувати етапи розвитку українського кінематографа, життя та діяльність конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної кінобіографістики.

Перевірка результатів навчання здійснюється під час письмової контрольної роботи яка містить 10 тестових запитань і 1-го теоретичного запитання, яке потребує розгорнутої відповіді.

Підсумкова контрольна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів, із них тестові завдання – 10 балів, теоретичне запитання – 10 балів.

Кожна вірна відповідь на **тестове запитання** оцінюється в **1 заліковий бал**.

Відповідь на **теоретичне запитання** оцінюється відповідно до наступних критеріїв:

- глибоке, теоретично обґрунтоване, фактологічно наповнене розкриття питання – **9-10 балів**;
- розкриття питання з фактологічною аргументацією – **7-8 балів**;

- неповне розкриття питання – **4-6 балів**;
- висвітлення окремого аспекту питання – **1-3 бали**;
- відсутність відповіді з питання – **0 балів**.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінарські заняття	самостійна робота
1	Вступ. Тема 1. Українське кіно як суспільне та мистецьке явище в контексті розвитку світового кінематографа.	2		
2	Тема 2. Становлення кінематографа в Україні (1896-1916 роки).	2		4
3	Тема 3. Кінематограф у роки Української революції.	2		4
4	Тема 4. Створення та діяльність ВУФКУ.	2	2	10
5	Тема 5. Кіновиробництво в радянській Україні в 1930-х роках.	2	4	6
6	Тема 6. Український кінематограф в роки Другої світової війни.	2	2	8
7	Тема 7. Український кінематограф у післявоєнне десятиліття.	2		8
8	Тема 8. Український кінематограф у другій половині 1960 – 1980-х рр.	2	2	10
9	Тема 9. Кінематограф в Україні після відновлення незалежності.	3		10
	Підсумкова контрольна робота	1		
	ВСЬОГО	**20**	**10**	**60**

Загальний обсяг ***90 год.,*** в тому числі:
Лекцій – ***20 год.***
Семінари – ***10 год.***
Самостійна робота - ***60 год.***

9. Рекомендована література та джерела:

Основна:

1. Берест Б. Історія українського кіна. - Нью-Йорк: Наукове товариство ім.Т.Шевченка, 1962. - 272 с.
2. Брюховецька Л. І. Найцікавіша історія в Європі. Екранні версії. – К.: Задруга, 2014. - 493 с.
3. Госейко Л. Історія українського кінематографа: 1896-1995 : пер. з фр. / Л. Госейко. - К. : KINO-КОЛО, 2005. - 464 с.
4. Зубавіна І. Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. — К.: ФЕНІКС, 2007. — 296 с.

5. Історія українського кіно. - Т. 2 : 1930-1945 / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – К., 2016. - 448 с.
6. Історія українського кіно 1920-х років: хрестоматія / [упоряд., авт. комент. Лариса Брюховецька]. – К.: Редакція журналу «Кіно-Театр» : Освіта України, 2019. – 292 с.
7. Мирославський В. Н. Кінословник: терміни, визначення, жаргонізми / В. Н. Мирославський; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. - Х., 2007. - 328 с.
8. Нариси з історії кіномистецтва України / Редкол.: В.Сидоренко (голова) та ін.; Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. – К.: Інтертехнологія, 2006. – 864 с.
9. Тримбач С. В. Кіно, народжене Україною. Альбом антології українського кіно / С. В. Тримбач. - К. : Техніка, 2016. - 384 с.
10. Українське кіно від 1960-х до сьогодні. Проблема виживання. Зб. ст./ Упор. Л.Брюховецька. – К.: видавництво «Задруга», 2010. – 252 с.

Додаткова:

1. Безклубенко С.Д. Кіномистецтво та політика: Критичний історико-теоретичний нарис/ С.Д. Безклубенко. - К., 1991-1995. - 430 с.
2. Брюховецька Л. І. Перерваний політ. Українське кіно часів ВУФКУ : спроба реконструкції / Лариса Брюховецька. – К.: Кіно-Театр : Києво-Могилянська академія, 2018. – 568 с. : іл. – (Кінематографічні студії ; вип. 8).
3. Брюховецька Л. І. Приховані фільми. Українське кіно 1990-х. – К.:В-во Артек. – 2003. – 384 с.
4. Брюховецька Л. І. Своє/рідне кіно Леоніда. Бикова. Монографія / Лариса Брюховецька. – К.: Редакція журналу «Кіно-Театр», Вид-во «Задруга», 2010. – 340 с.
5. Брюховецька, Л. І. Солодке життя найважливішого з мистецтв 2001-2015 / Л. І. Брюховецька. – К.: Задруга: Ред. журн. "Кіно-Театр", 2015. – 272 с. – (Кінематографічні студії ; Вип.3).
6. Десятник Г.О. Українське кіномистецтво / Г. О. Десятник; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики, Каф. кіно- і телемистецтва. - Вид. 2-ге, допов. - Київ : Ін-т журналістики КНУ, 2019. - 149 с.
7. Довженко без гриму: листи, спогади, архівні знахідки / Упоряд. і коментарі В. Агеєвої і С. Тримбача. — К.: КОМОРА, 2014. — 472 с.
8. Іван Кавалерідзе. Мемуари. Драматургія. Публіцистика. / [упоряд. С. Мензелевський ; наук. ред.: І. Козленко та ін.]. - Київ : Нац. центр Олександра Довженка, 2017. – 688 с.
9. Ілляшенко В. Історія українського кіномистецтва. - К: «ВІК», 2004. – 386 с.
10. Історія світового та вітчизняного кіномистецтва: хрестоматія: [у 2 т.] / уклад. Андрій Бурий. - Дрогобич : РВВ Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка, 2011. Т. 1. - 2011. - 670 с. -Т. 2. - 2011. - 539 с.
11. Історія українського кінематографа XX століття: навч. посіб./ А.С.Приходько, та ін. - К.: Педагогічна думка, 2012. – 128 с.
12. Капельгородська Н. М. Кіномистецтво України в біографіях: (кінодовідник) / Н.М. Капельгородська, Є. С. Глущенко, О. Р. Синько; Держ. комітет телебачення і радіомовлення України, Ін-т фольклористики та етнології НАН України, Музей-майстерня та Благодійний меморіальний фонд Івана Кавалерідзе. –К.: АВДІ, 2004. – 710с.
13. Левицька Й. Повернення до коріння. Українське поетичне кіно. - К.: Редакція журналу "Кіно-Театр": Задруга, 2011. - 123 с.
14. Марочко В. І. Зачарований Десною: історичний портрет Олександра Довженка. - К. : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2006. - 285 с.
15. Мирославський В.Н. Історія українського кіно 1896-1930. Факти і документи: монографія : [у 2 т.] / В. Н. Мирославський. - Харків : Дім Реклами, 2018. - Т. 1. - 2018. - 677 с.; - Т. 2. - 2018. - 527 с.

16. Мирославский В.Н. Кино в Украине 1896-1921 годов: факты, фильмы, имена. –Х.: Торгсин, 2005. - 576 с.

17. Мусієнко О.С. Українське кіно: тексти і контекст. - [Вінниця]: Глобус-Прес, 2009. - 432 с.

18. Пижик А.М. Втілення в радянському художньому кіно образів «ворога» та «героя» періоду Української революції 1917-1921 рр. // Науково-теоретичний альманах «Грані». - Т. 21, - № 6, 2018. – С. 28-38.

19. Поетичне кіно: Заборонена школа. Збірник статей і матеріалів; Пам'яті І. Миколайчука. - К.: АртЕк: Ред. журналу «Кіно-Театр», 2001. - 464с.

20. Сергій Параджанов і Україна. Збірник статей і документів. Упорядник і редактор Л. І. Брюховецька. — К.: Редакція журналу «Кіно-Театр», Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2014. — 288 с.

10. Додаткові ресурси:

http://novitukr.history.knu.ua/ - кафедра новітньої історії України

http://www.ktm.ukma.edu.ua - Журнал 'Кіно-Театр'

http://www.ukrkino.com.ua/ - Національна спілка кінематографістів України

https://dovzhenkocentre.org - Національний центр Олександра Довженка